

Klaipėdos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro rekomendacijos

Pedikuliozės (utėlėtumo) atvejų valdymui ugdymo įstaigose

Pedikuliozė (utėlėtumas) – tai užsikrėtimas utėlėmis. Utėlės – tai kraujasiurbiai vabzdžiai. Utėlėtumą sukelia trijų rūšių utėlės: galvinės, drabužinės ir gaktinės. Dažniausiai pasitaiko galvinė utėlė (*Pediculus humanus capitis*), gyvenanti žmogaus galvos plaukuose. Užsikrėtimui įtakos neturi nei plaukų ilgis, nei plaukų šukavimo ar plovimo dažnis. Utėlės nešokinėja, tačiau sparčiai šliaužioja nuo vieno žmogaus ant kito, todėl paprastai užsikrečiama artimo kontakto metu: žaidžiant, būnant kolektyve, naudojantis tais pačiais plaukų šepečiais, šukomis, kepurėmis ar patalyne.

Patikrinimo metu visuomenės sveikatos specialistas mokinio plaukuose aptinka utėlių ir / ar glindų (utėlių kiaušinėlių).

Dažniausiai utėlių / glindų ieškoma smilkinių, pakaušio, sprando srityje ir už ausų – tai tos zonos, kur dažniausiai dedami kiaušinėliai. Glindos yra smulkios (iki 1,5 mm), tvirtai prikibusios prie plauko, jos nenukrenta nuo judesio, brūkštelėjimo ar pūstelėjimo.

Baigus patikrinimą, visuomenės sveikatos specialistas nedelsdamas informuoja utėlėmis užsikrėtusio mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus) ir suteikia visą reikalingą informaciją apie galimus utėlių naikinimo būdus ir priemones.

Utėlių naikinimu rūpinasi mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai). Vaistinėje įsigyti preparatai naudojami tik pagal instrukciją – paprastai du kartus su 7 dienų pertrauka. Pavartojus medikamentą 2–3 dienas, plaukai rūpestingai iššukuojami tankiomis šukomis.

Užsikrėtęs vaikas, kuris lanko ikimokyklinę ar priešmokyklinę ugdymo įstaigą, atskiriamas nuo kitų vaikų ir nedelsiant informuojami tėvai (globėjai, rūpintojai), kad pasiimtų vaiką iš ugdymo įstaigos. Mokykloje besimokantis mokinys neturi būti skubiai izoliuojamas, jis gali likti mokykloje iki dienos pabaigos.

Dėl utėlių naikinimo priemonių tėvams (globėjams, rūpintojams) rekomenduojama pasikonsultuoti su gydytoju arba vaistininku.

Neatskleisdamas asmens duomenų, visuomenės sveikatos specialistas arba ugdymo įstaigos administracija informuoja su užsikrėtusiu mokiniu sąlytį turėjusių mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus) apie susidariusią situaciją, rekomenduoja patikrinti vaikų galvos plaukus, taip pat pateikia informaciją apie galimus utėlių naikinimo būdus ir priemones.

Grįžus mokiniui į ugdymo įstaigą, atliekama pakartotinė patikra. Jei utėlių ar glindų nerandama, po savaitės vykdoma kontrolinė apžiūra.

Nustačius utėlių ar glindų, utėlių naikinimo priemonės taikomos pakartotinai.

Profilaktika ugdymo įstaigose

Be žmogaus šeiminingo aplinkoje utėlės išgyvena tik parą, todėl ugdymo įstaigose labai svarbu laikytis profilaktikos priemonių: kasdien siurbti kilimus, nuolat tikrinti vaikų galvas, neleisti dalintis šukomis, plaukų šepečiais, kitais galvos priežiūros reikmenimis, galvos apdangalais ir drabužiais. Galvos apdangalai turėtų būti laikomi palto (apsiausto), kuris kabykloje saugomas atskirai, rankovėje. Naudojami sportiniai čiužiniai, galvą saugantys įrenginiai (šalmi) turi būti valomi (siurbiami dulkių siurbliu) po kiekvieno panaudojimo.

